



Hankinnoista Hallinnointikoulutus - EU:n sisäasioiden rahastot

Helsinki 22.5.2018
Ulla Kumpulainen



SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Käsitteitä

- Hankinta

= tavaroiden ja palvelujen ostaminen, vuokraaminen tai siihen rinnastettava toiminta sekä urakalla teettäminen taloudellista vastiketta vastaan

- Hankintayksikkö

= julkisen hankinnan toteuttava viranomainen tai muu hankintalainsäädännön mukaan hankintalain noudattamiseen velvoitettu yksikkö

- mm. mikä tahansa hankinnan tekijä, joka on saanut muulta hankintayksiköltä hankinnan tekemiseen tukea yli puolet hankinnan arvosta

L julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)

- voimaan 1.1.2017
- 174 pykälää

- I osa Yleiset säännökset
- II osa EU-kynnysarvon ylittävät tavara- ja palveluhankinnat, rakennusurakat ja suunnittelukilpailut
- III osa kansalliset hankinnat, sote ja muut erityiset palveluhankinnat sekä käyttöoikeussopimukset
- IV yhteiset säännökset hankintapäätöksestä, hankintasopimuksesta, valvonnasta ja oikeussuojakeinoista sekä erinäisiä säännöksiä

Kansalliset kynnysarvot, hankintalaki 25 §, 2017 -

Tavara- ja palveluhankinnat 60 000

Käyttöoikeussopimukset / palvelut 500 000

Terveydenhoito- ja sosiaalipalvelut 400 000

Muut erityiset palvelut 300 000

Rakennusurakat 150 000

Käyttöoikeusurakat 500 000

Suunnittelukilpailut 60 000

EU-kynnysarvot, 2018 - 2019

Valtion keskushalli.viranom. Muut hank.vo

Tavara- ja palveluhankinnat	144 000	221 000
Rakennusurakat	5 548 000	5 548 000
Suunnittelukilpailut	144 000	221 000

Puolustus- ja turvallisuushankinnat

Tavara- ja palveluhankinnat	kansall.ka 100.000, EU-ka 443.000
Rakennusurakat,	500.000 5.548.000

Lain tavoitteet ja periaatteet

- julkisten varojen käytön tehostaminen (markkinoiden kilpailua hyödyntämällä parhaat edut)
- edistää yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuolisia mahdollisuuksia osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin
- laadukkaiden ja kestävien sekä innovatiivisten hankintojen tekeminen
- suosituksenluontoinen tavoite hankintayksilöille järjestää hankintatoimensa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa taloudellisesti, laadukkaasti, suunnitelmallisesti ja kilpailuolosuhteet hyödyntäen sekä ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen
- hankinnat toteutettava tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina niin, että myös PK-yritykset ja muut yhteisöt pääsevät osallistumaan

Tavoitteet pienhankinnoissa

- Tässä laissa tarkoitetut kansalliset kynnyksarvot alittavissa hankinnoissa on pyrittävä huomioimaan hankinnan kokoon ja laajuuteen nähden riittävä avoimuus ja syrjimättömyys.

Hankinnoissa noudatettavat periaatteet

- Hankintayksikön on kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia ja muita toimittajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen

Lain soveltamisalapoikkeukset, joitain kohtia

- maa, olemassa olevat rakennukset, muu kiinteä omaisuus
- oikeudenkäyntiasiamiespalvelut
- työsopimukset
- väestönsuojelua, pelastuspalveluja, ja vaarojen ehkäisyä,
- ensihoitopalveluja ja ensivastetoimintaa koskeviin hankintoihin, joita tarjoavat voittoa tavoittelemattomat järjestöt tai näiden yhteenliittymät
- tutkimus- ja kehittämispalveluja koskeviin hankintoihin, paitsi jos niistä saatava hyöty koituu yksinomaan hankintayksikölle sen toiminnassa käytettäväksi ja hankintayksikkö korvaa suoritettun palvelun kokonaan
- salassa pidettävät ja puolustus- ja turvallisuushankintalain mukaiset hankinnat tai vm. lain ulkopuolelle jäävät hankinnat
- huom. yhteishankintayksiköltä tehdyt hankinnat (yh-velvoite)

SM hankintojen toteuttamismenettelyt, sisäasiainhallinnon virastoille

Rahastoista rahoitettavien hankintojen erityispiirteet

- EU-hankkeissa tulee hankintaohjeistuksen lisäksi noudattaa rahastokohtaisia säädöksiä sekä viranomaisen asiasta mahdollisesti antamia ohjeita. Kansalliseen rahoitusosuuteen on aina varauduttava ennen hankintasitoumuksen tekemistä ja hankintojen tukikelpoisuus tulee tarvittaessa erikseen selvittää. Valvontavelvollisuus em. säännösten toteutumisesta on tuen myöntäjällä.

EUSA hallinnointiopas, hankintaohjeet

- Hankintojen oltava tukipäätöksen mukaisia, budjetoituja ja ennalta suunniteltuja
- Kustannusten tulee olla määrältään kohtuullisia ja tarpeellisia
- periaatteet: avoimuus, tarjoajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu, ostotoiminnan tehokkuus ja hyvän hallinnon periaatteet
- lähtökohta: kilpailuttaminen
- suoramankinnat tietyin edellytyksin mahdollisia (esim. tarjousta pyydetään vain yhdeltä toimittajalta)
- jos ylittää kans. kynnyksarvon -> hankintalain mukaiset menettelyt

ohjeet

- 10.000 – 60.000 € -> tarjoukset vähintään kolmelta (tarjouspyyntö, tarjoukset, hankintapäätös säilytettävä). Suorahankinta tietyin edellytyksin (hankintalain perusteet)
- 3.000 -10.000 € -> hintataso selvitettävä (hinnastot ym.) tai tarjoukset. Suorahankinta tietyin edellytyksin: vähäinen arvo, tilaajasta riippumaton kiire, vastaava hankinta tehty ja hintataso tiedossa, muita toimittajia ei ole tiedossa). Kustannusten kohtuullisuus pystyttävä osoittamaan dokumentein
- alle 3000 € -> kustannusten kohtuullisuus pystyttävä perustelemaan

KKV – kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo lain noudattamista

- jokainen, joka katsoo hankintayksikön menetelleen hankintalain vastaisesti, voi tehdä KKV:lle toimenpidepyynnön menettelyn lainmukaisuuden tutkimiseksi. Se voi tutkia hankintoja myös omasta aloitteestaan.
- Ilman perustetta tehty suorahankinta: KKV voi kieltää panemasta suorahankintaa täytäntöön TAI voi tehdä esityksen MAO:lle seuraamusten määräämiseksi esim. EU-suorahankinnassa, jossa on sopimus jo tehty.
- KKV voi myös antaa hallinnollisen ohjauksen hankintayksikölle eli kiinnittää huomiota hyvä hallinnon vaatimukseen tai antaa esim. huomautuksen.
- valvonnan tarkoitus: varmistaa yleisen edun ja julkisten varojen käytön tehokkuuden kannalta keskeisten periaatteiden toteutuminen hankinnoissa (avoimuus, syrjimättömyys jne.)

KKV (lähde: KKV:n raportti 2.5.2018)

- Vuonna 2017 vireille 86 tapausta, 52 käsiteltiin
- 58 tapauksessa epäily laittomasta suorahankinnasta, lopuissa hankintailmoitus julkaistu, mutta muita hankintalain vastaisuuksia (esim. tasapuolisuuden vaarantavia ehtoja tai vertailuperusteita, kuten laatu: kaikki kriteerit täyttyy: 40 p, jos yksikin jää täyttymättä: 0p)
- 52 käsitellystä asiasta 50:ssä ei aihetta toimenpiteisiin
- 2:ssa annettu hallinnollista ohjausta
- laittomaksi suorahankinnaksi katsottu myös sopimusmuutos, jota arvioitu hankintalain näkökulmasta (erityisesti esillä ollut paljon ICT-palvelusopimuksia). Suorahankintaperusteita tekninen yksinoikeus, äärimmäinen kiire. Myös arvioitu sidosyksikkösuhteita.
- Hankinnan ennakoidun arvon laskeminen, erityisesti kun useita kilpailuttamatta tehtyjä ostoja tai eri aikoina tehdyistä sopimuksista

Lisätietoa

- Valtion hankintakäsikirja www.vm.fi/hankinnat
- www.vm.fi/hankinnat -sivuilla muitakin asiakirjoja (es. Jyset)
- <http://tem.fi/julkiset-hankinnat> (mm. kynnysarvot, ohjeita)
- julkisten hankintojen neuvontayksikkö www.hankinnat.fi
- www.motiva.fi (kestävien hankintojen neuvontaa)
- <http://www.hankintakeino.fi/> (innovatiivisuus ja vaikuttavuus, kestävä kehitys, sosiaali- ja ympäristönäkökohdat)



Kiitos!